

Tartozás-elengedés esetén mennyi időn belül törölhetőek az adósra vonatkozó adatok a Központi Hitelinformációs Rendszerből (KHR)?

I. TÉNYÁLLÁS

A Társaság a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) hatálya alá tartozó, a részére engedélyezett lejárt követelések behajtására irányuló tevékenységet végez, melynek során a tartozások teljesítése kétféle módon valósulhat meg. Egyfelől a kötelezettek vagy valamely kötelezett általi teljes kiegyenlítéssel, amikor a tartozás teljes mértékben, vagyis a teljes tőke és annak valamennyi járuléka megfizetésre kerül. Másfelől akkor, amikor a kiegyenlítés úgy történik meg, hogy a Társaság kedvezményt biztosít a kötelezett részére, és a tartozás bizonyos részének megfizetése ellenében a tartozás többi – jellemzően kamat vagy költség – részét elengedi, annak további behajtása iránt nem intézkedik, és az ügyet lezárja.

II. A JOGKÉRDÉS

A Társaság az alábbi két kérdésben kérte a Felügyelet állásfoglalását.

1. Helytálló-e a Társaság arra vonatkozó álláspontja, miszerint a Hpt. 130/I. § (5) bekezdésében foglalt, a KHR-ből a késedelmes tartozás teljesítésétől számított 5 (öt) év helyett 1 (egy) év elteltével történő kedvezményes törlési lehetőséget csak az ügyfél általi teljes kiegyenlítésre lehet alkalmazni, és azokban az esetekben, amikor a tartozás részbeni teljesítés, és részbeni elengedés mellett valósul meg, úgy a Hpt. 130/I. § (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját kell irányadónak tekinteni?

2. A tartozásukat korábban már részben megfizetett azon ügyfelek számára, akiknek fennmaradó tartozásuk elengedésére – tartozásmegszüntető nyilatkozat kiadására – sor került, megoldást kínálhat-e az elengedett hátralék utólagos befizetése az egy év után történő törlés érdekében, befizetés esetén pedig a KHR-ben rögzített lezárási mód utólagos korrigálása, és ezáltal az adatok 130/I. § (5) bekezdésében foglaltak szerinti törlése?

III. A TÁRSASÁG ÁLLÁSPONTJA

Ad 1. A Hpt. 130/I. § (5) bekezdésében biztosított egy éves kedvezményes időtartam elteltével történő adattovábbítás csak a tartozásukat maradéktalanul, mindenféle kedvezmény nyújtása nélkül teljesítő ügyfelek esetén alkalmazható. Azoknak az ügyfeleknek az adattovábbítása esetére, akiknek tartozását a Társaság engedmény nyújtásával, vagyis a követelés egy részének elengedésével tekinti rendezettnek – figyelemmel arra, hogy a tartozás teljesítése csak részben történt meg –, továbbra is a Hpt. 130/I. § (1) bekezdése és (2) bekezdésének a) pontja, vagyis a tartozás megszűnésétől számított 5 (öt) éves általános határidő irányadó. A Társaság megítélése szerint a két jogszabályi rendelkezés közötti fő különbség az, hogy a kötelezettség megszűnésének eltérő oka van. A 130/I. § (5) bekezdés alapján a megszűnés oka a tartozás adós általi teljesítése. Ha a teljesítés nem éri el a teljes követelés összegét, akkor a tartozás megszűnéséhez még egy további cselekményre van szükség, nevezetesen arra, hogy azt a követelés jogosultja elengedje, tehát ezekben az esetekben a tartozás teljes kiegyenlítése, vagyis a szó szoros értelmében vett teljesítés nem valósul meg.

Ad 2. Amennyiben az adós a korábban elengedett tartozásösszeget utóbb megfizeti, úgy a teljes kiegyenlítés tényét ismételten továbbítani kell a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás részére, és az adatok törlésére a teljes kiegyenlítés megtörténtétől számított 1 (egy) éven belül kell, hogy sor kerüljön.

IV. A FELÜGYELET ÁLLÁSPONTJA

4.1. Jogszabályi alapok

A Társaság által feltett kérdések megválaszolása szempontjából az alábbi jogszabályhelyek relevánsak.

A Hpt. 130/A. § (1) bekezdése szerint a KHR olyan zárt rendszerű adatbázis, amelynek célja a hitelképesség differenciáltabb megítélésének és ezáltal a hitelezésnek szélesebb körű lehetővé tétele, valamint a referenciaadat-szolgáltatók biztonságosabb működése érdekében a hitelezési kockázat csökkentésének elősegítése.

A Hpt. 130/I. § (1) bekezdése alapján a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás – a (3)-(5) bekezdésben foglalt kivétellel – a referenciaadatokat a (2) bekezdésben meghatározott időponttól számított 5 (öt) évig kezeli. Az 5 (öt) év letelte után a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás a referenciaadatokat véglegesen és vissza nem állítható módon törli. A Hpt. 130/I. § (2) bekezdésének a) pontja az 5 (öt) éves időtartam tekintetében kezdő időpontként a késedelmes tartozás megszűnésének időpontját jelöli meg a Hpt. 130/C. § szerinti esetben. A Hpt. 130/C. § (1) bekezdése értelmében a referenciaadat-szolgáltató a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás részére átadja annak a természetes személynek a Hpt. 3. számú melléklet II. fejezetének 1.1-1.2 pontja szerinti referenciaadatait, aki meghatározott szerződésben vállalt fizetési kötelezettségének oly módon nem tesz eleget, hogy a lejárt és meg nem fizetett tartozásának összege meghaladja a késedelembe esés időpontjában érvényes legkisebb összegű havi minimálbért és ezen minimálbérösszeget meghaladó késedelem folyamatosan, több mint 90 (kilencven) napon keresztül fennállt.

Ugyanakkor a Hpt. 130/I. § 2011. január 1. napjától hatályos (5) bekezdése – a 130/I. § (1) bekezdésében foglalt főszabály alóli kivételként – akként rendelkezik, hogy a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás az adatszolgáltatással kapcsolatos szerződésből eredő késedelmes tartozás teljesítése esetén a teljesítéstől számított 1 (egy) év elteltével haladéktalanul és vissza nem állítható módon törli a referenciaadatot. A Hpt. 130/I. § (5) bekezdését bevezető törvény indokolása szerint: *„Szükségtelen és célszerűtlen az ügyfél adatainak a KHR-ben való szerepeltetése akkor, ha rendezte a szolgáltatóval szemben fennálló tartozását.”*

4.2. A felmerült jogkérdés Felügyelet általi megítélése

Ad 1. Mint az a Hpt. 130/A. § (1) bekezdésében foglalt jogalkotói szándékból kiolvasható, a KHR célja az, hogy az ügyfelek hitelképességét a hitelezők jobban megítélhessék, átláthassák az adósok előéletét, és mérlegelési szempontként vehessék figyelembe azt, hogy korábbi lejárt tartozásaikat milyen módon rendezték. Ennek a célnak való megfelelés érdekében elengedhetetlen, hogy a rendszerben megkülönböztethetők legyenek azok az ügyfelek, akik tartozásukat teljes mértékben megfizették, azoktól az ügyfelektől, akiknek a tartozása valamilyen kedvezmény nyújtása folytán szűnt meg. Abban az esetben, ha a tartozás egy adóstól független cselekmény, tartozás-elengedés következtében szűnik meg, nem állapítható meg, hogy az adós pénzügyi helyzete, teljesítőképessége rendeződött-e, és a jövőben hitelképesnek minősül-e. A Hpt. nyelvtani értelmezéséből következően a tartozás-elengedés és a Hpt. 130/I. § (5) bekezdésében rögzített tartozás teljesítése nem azonos fogalmak, a

tartozás elengedése ugyanis egy további, az adóstól független, külső cselekmény hatására következik be, és a tartozás az elengedés eredményeképpen szűnik meg.

Mindezekre tekintettel a Felügyelet álláspontja szerint a Hpt. 130/I. § (5) bekezdésében foglalt, a tartozás teljesítésétől számított 1 (egy) év elteltével történő törlési lehetőséget a Társaság csak azon ügyfelei esetében alkalmazhatja, akik tartozásukat teljes mértékben, kedvezmény nyújtása nélkül megfizették. Azon ügyfelek esetében, akiknek tartozása elengedés folytán szűnt meg, továbbra is a Hpt. 130/I. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pontjai irányadóak, vagyis az ő adataik törlésére a tartozás megszűnésétől számított 5 (év) elteltével kerülhet sor.

Ad 2. A Társaság által feltett azon kérdés tekintetében, milyen módon kezelje azokat az ügyfeleket, akiknek a tartozása elengedéssel szűnt meg, és így adataik a KHR rendszerből csak 5 (öt) év elteltével lennének törölhetőek, de – annak érdekében, hogy adataik 1 (egy) év után törölhetővé váljanak – hajlandóságot mutatnak az elengedett tartozásösszeg megfizetésére, a Felügyelet álláspontja a következő. Az ilyen módon tartozásukat teljes mértékben kiegyenlítő ügyfelek KHR nyilvántartásból történő törlésére a teljes kiegyenlítés megtörténtétől számított 1 (egy) év elteltével kerülhet sor.